

САГА ОЛОХ

Х а н ы а т
1931 оыл алтынны
Ытан тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЯ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 3
(5515)

1981 оыл. Тохсуньу 8 күнэ
ОПТУОРОУНЬУН

Сыаната
2 харчы

САГА СИТИЙИЛЭРГЭ

XX үйэ өссө биир умиллубат нэрэ-бэлнэ сыла — 1980 сыйл историяда барда. Үүнэ өссө ордук сырдык кэскиллэрдээх, бэйи событиелардаах 1981 сыйл.

Бийиги оройуонмут үлэһиттэрэ, советской норуот бүтүүнүн курдук, Сага дьылы «Көдүүс уонна Хаачыстыба» девизтээх онус уонна уон бириэс пятилеткалар кирбиэлэриттэр, ССКП уочараттаах XXVI съезигэр активнайдык бэлэмнэни сазмай эппиэттээх нэмгэр көрүстүлэр. Сүбү алай ааспыт сыллаагы үлэбит түмүктэрэ күһөбана суохтөр. Оройуон промышленной предприятиялара бэлэстэммит кирбиэлэрин ылымлар. Эти уонна үтү өгөрүүга уонна соботуопкалааһыныга, Ийэ дайдуга түүлээди туттарыыга бедон хаһайыстыбаларбыт—Карл Маркс аатынан уонна Эридик Эристин аатынан совхозтар былэемнэрин ситийилээхтик толордулар. Нэһиликэниини каадалаах табаардарынан, өгөдөрүкөн хааччыыны салгыны түпсөрүлүннэ.

Од эрээри үүммүт сылга, сага патиеткаба бийиги толоруохтаах соруутарбыт, быһаарыахтаах болпуруос тарбыт өссө улахаттар, ордуу эппиэттээхтэр. Кинилэр соторутаабыта буолан өөспүт оройуоннаагы XXVI партийнай конференциянан чуолкайдык бэлэстэммиттэрэ Чуолаан, 1981 сылга оройуон государствоба 7200 тонна үтү, 2170 тонна эти, 400 тонна хортуспуйу, 22 тонна обуруот аһык, 145 тыһ. солк. күндү түүлээри туттарыахтаах. Совхозтар биир фуражный мнахтан үүтү ылыныны 1015 кг, соботуопкага туттарыллар мнах сүөһү орто тымыннаах ыһааһынын 308 кг тирдэхтээхтэр, хас 100-түү ийэ сүөһүттэн 73-тэн итээһэ суох ыһааһы, 70-тэн аччыгыга суох күлүнү ыһаахтааттар.

Тыа сирин үлэһиттэрэ общественной сүөһү быһылгы кыстыкын хаһааһытаабыр да көрдөрүүлээхтик тэрийэр, кыстык устата бэлэстэммит кирбиэлэри—фуражнай ыһаах ахсыттан 900 кг үтү, ыччат сүөһү баһыгар 100-түү кг приваһи—халбанга суох ыһаах эбээһинэстээхтэр. Быһылгы бары өттүнэн табыгастаах усулуу буйалаах кыстыкка биир да сүөһү, сага төрүөх эчки рэтиллиэ суохтаах. Сага патиетка бастакы сылын советски ыһыктыгар совхозтар эрдэттэн үчүгэйдик бэлэмнэниэхтээхтэр.

Бу күннэргэ норуот бүтүүнэ активнайдык дьүүллэр сүгүкэн суолталаах докумуонунар—1981—1985 сылларга уонна 1990 сылга диэри кэмгэ ССРС экономической уонна социальной сайдыытын сүрүн түбөһүйылара диэн ССКП КК партия XXVI съезигэр Быраһыгар норуот хаһайыстыбатын бари салааларын салгыны модундук-өро көтөбүү, советской дьон олохторун үйгүтүн өссө түспары баарабыр программата корулунэ. Оройуон бари промышленной предприятияларын, тутар уонна хааччылар тэрияталарын коллективтара сага дьыл бастакы күннэриттэн үрдүк татимнээхтик, үчүгэй хаачыстыбалаахтык эриэ-дэхси, хаалыһааба суох үлэһиттэр соруутаахтар.

1981 сыйл ССКП XXVI съезигэр бэлэмнэни бэлэстэниэн садаланна. Хас биирдин үлэ коллентива, хас биирдин рабочая уонна сулууспалаах партия уонна норуот олобор ити сүгүкэн суолталаах событиени үлэбэ үчүгэй ситийиллэрдээх, общественной-политической олоххо молчу кылаахтаах карсүөхтээх. Дьэ ол иһин съезд миннээди социалистической куоталаһыны ордук кнэгник, хамсаатыһаахтык тэриллээхтээх.

Советский норуоту Сага дьылынан эбэрдээһинигэр табаары Л. И. Брежнев социалистической Ийэ дайду үйгулаанарын туһугар сознательнайдык уонна айымкылаахтык үлэһиттэр бари дьонго ис сүрэхтэн баһыһылаата уонна кинилэргэ бөбө доруобуйаны, үчүгэй настроениени, үлэбэ, үөрэхтэ, айымкы ситийиллэри баарда. Бийиги, диэн эттэ мин, толору төрүттээхтик этэбит—норуот уонна партия биир сомоболоор. Бүтүлхэдийбат сомоболоһу коммунизм иһин охсуһууга бийиги ситийиллэрибит мэктиэтэ. Табаары Л. И. Брежнев советской рабочая кылаһы, албан алтаах колхозтаах бааһынай аймагы, народной интеллигенцияны Сага дьылынан ис сүрэхтэн эбэрдээтэ.

Оройуон үлэһиттэрэ! Сага дьылга сага күһүнүн үлэһиттэр хаан-уруу Коммунистической партия уочараттаах XXVI съезини нэрэ бэлэхтэрдээх карсүөбүн, 1981 сылга уонна уон бириэс патиеткаба бүтүнүүтүгэр норуот хаһайыстыбатын бари салааларын салгыны өрө көтөбүүгэ бөбө ахылааты охсуобун!

ПАРТИЯ XXVI СЪЕЗДИГЭР—БИЙИГИ КҮҮРЭЭН-НЭЭХ ҮЛЭБИТ!
Ю. Вершини художник плаката. «Плаката» изда-тсмагасго.
СССР фотохромиската.

СЫЛ БАСТАКЫ КҮННЭРИТТЭН—ЭРИЭ-ДЭХСИТИК!

Үрүк илгэ маастардара

Карл Маркс аатынан совхозтан өөспүт сыйл түмүгүнэн иһин тыһынчалаах кирбиэни 21 маньыксыт ыһаа. Кинилэртэн Одьулуун отделениетыттан М. Т. Старостина хас биирдин фуражнай ыһааһытан 2403 кг уонна Э. Д. Капитонова 2388 кг, Бахсытван М. Н. Мохначевская 2261 кг уонна А. С. Мохначевская 2154 кг үрүк илгэни ыһаа совхозка бастаатылар.

Оттон отделениелар куоталаһыларыгар хас биирдин мнахтан 1700-түү кг үтү ылары ситиспит болугур тэһиэрдин булбата. **С. ФЕДОТОВА.**

Отделени ба бастаата

Опыттаах маньыксыт М. С. Лукина старшейдаах Холтобо отделениетын болонго комсомольской-ыччат ферма коллектива өөспүт сылга фуражнай мнахтан ортотунан 1911-ди кү

үтү ман, отделениеба бастаата. Фермаба агардас ахсыһыныга веловойунак 9614 кг үрүк илгэ ыһаа-лыһа.

Старшей маньыксыт Мария Семеновна тустаах сорудаһын фуражнай мнах баһыгар 333 кг куоһарда. Оттон комсомолка Мария Дмитриева мнаһын ахсыттан 2011-ди кү үтү ыһаа. **М. ЛУКОВЦЕВ.**

43-түү кг өбилли

Комсомолка Мария Беллева «Чуралчы» совхоз Сылаһааһы отделениетын Түөйэ биригээдэтигэр ыччат сүөһү интэһитигэр үлэһиттэр. Кини быһылгы кыстыкка 39 борооскуму тутуһа уонна хас биирдинлэри ортотунан 110-куу кг төлөһүтэргэ эбээһитилистибэ ыһыммыта. Кыс биирбит тыһын сөптөөхтүк толорон иһэр: өөспүт үс ыһага биирдийи төбөбө 43-түү кг приваһи ыһаа.

Р. СОФРОНОВА.

Сыраалаах үлэһит

Кини алта сыллаабыта баба өттүнэн Үрэх Күөрдэ комсомольской-ыччат фермаба эһин аһылыгы бэлэстэниэн үлэһитигэр тыһыламмата. Бийигин А. Я. Яковлева өгө Карл Маркс аатынан совхоз Одьулууннаабы отделениетыгар кнэгник биллэр.

Сыраалаах үлэһит кыстык садаланыһыттан барыта 816 тонна көөнньорбону бэлэстээтэ. Од түмүгэр ферма коллектива үтү ыһыга былэенни ыһаа ахсыһи ситийилээхтик толорор.

Афанасий Яковлевич быһыһыныгы кыстыкка совхоз көөнньорбе өгөрөөччуларын куоталаһыларыгар кыһайылааһынан тахсан Лена өрүс устун туһуһаһааһынан наһаа-расдаламмыта.

Д. ДМИТРИЕВ.

Үрдүк наһарааданан!

1980 сыйл бастакы агарыгар сүөһү интэһитин бородуукталарын өгөрүүнү уонна соботуопкалааһыны элэһитигэ былэемнэри уонна социалистической эбээһитилистибэ-гэри толорууга ситиспит кыһайыларын иһин ССРС Верховной Советын Президиумун 1980 сыйл ахсыһыны 16 күнүкээди ыһааһынан РСФСР сүөһүтүн интэһитин бастыһаһарын улахан бөлөбө ССРС орденнарынан уонна медалларынан наһараадаланна.

Бийиги оройуонмуттан Эридик Эристин аатынан совхоз звеньевойа **МАКАРОВ Николай Семенович «ҮЛЭБЭ КИЛБИЭНИН ИЙИ»** медалы ылар чысхэ тигистэ.

ҮРДҮККЭ КӨТ, СҮРЭХ ЫРЫАТА	
Уон иһин.	Бэрдин дла, ил итин биллэнэ.
Чаһыны тэһинээххэ	Тарбахынан эра таарыйдаргыны
Уонна төст көтөбөн этнээххэ:	Түтө собуөһг тулаһын.
Сарсыланкын күн сарыһаһыгыбыт.	Уон кустук өмүкүн кууһуоһа.
Садаламмыт бу дьылбыт.	Уот холбон сырдыга оонньуоһа.
Үрдүккэ көт, сүрэх ырыата!	Эдэргин эргиттик, Сага дьыл.
Үүнүлэр дьол-соргу күннэра.	Эргиний, бар-дьонгор минкилэй
Баба санаа, дууһа ырата	Үүнүүлээх үтүөкөн сый кэллин.
Барыта туолар түгэннэра.	Үлэһиттэр, үрдэтэн кыргыйдин!
Харыһа лебаата имнэһэн	С. СЕМЕНОВ
Хараһа кой сымэх тилиһнэ.	
Бэл, кыһын күөх сирэм чөлгийэн	

ИЙЭ ДОЙДУ УСТУН

БАСТАКЫ АГРЕГАТ ЧЕБОКСАРЫ. Чебоксарытаабы ГЭС үлэтин суола садаланна: туһаныыга станция бастакы агрегат торуорулунна. Итинтэн ССКП XXVI съезин ийэһигэр ыһылаһыбыт социалистической эбээһитилистибэ дьолуһунаах лууна толорулунна. ГЭС 18 агрегаттара бары үлэһиттэриинэ кини кыламмата 1,7 киловатка тийиһэ.

КОМПЛЕКС ҮЛЭЛИИР

ГЛУБОКОЕ (Ийиги Казахстанской уобалас). Минеральной уобурдуулары өгөрүүгэ үлэһиттэр предприятие бастакы бородууксуһатын үлэбэ киллэриллибит Иртыһтааһы сернокислой заводка ыһаа. Онно алтан-цинк концентраттарыттан өөскүүр металлургической газтар туһаба таһаарыллаллар. Алтаны уһаарааччылар сага бородууксуһалара сый ахсыһи сүүһүнэн тыһыһыча центнер эһин бурдугу үүннэрэргэ көмөлөһүөбэ.

ГЕОЛОГАР УЛАРЫТЫН КИЛЛЭРЭЛЛЭР

МОСКВА. Сир хаба бийиги урут билэрбитинээбэр быдан уустук тутуллаах. Кольскаяга баар ураты динрин сважина хаһайлыһытыгар булуллубуттары үөрэттик түмүгэр үчөнөйдөр итинтэн түмүккэ кэллинлэр. 10.600 метри дьөлө үүттээн баран, сир түгэбин чинчийэччилэр онно баар буолуохтаах геологической базальт араһатын булбатылар. Бийигин кнэгниктар сыммит теорияларга сол түбэһит аһын деннайдер эмнэ булулуһулар. Сир түгэбин иһэн-тоһон үөрэттик аһаһаах дайду араас геологической оройуоннарыгар сир диригиһик үүттээһини программа ыһыттылан өгөбулунна. Олор 10—12 км дириһтээх буолуохтара.

Үлэбэ килбиэн кинигэтигэр

Онус патиетка түмүктээһиннээх сылыгар социалистической куоталаһыныга үрдүк көрдөрүүлэри ситиспит, общественной-политической олоххо активнайдык кыһыттыгы республика 11 бастык эдэр рабочайдара «Үлэбэ килбиэн кинигэтигэр» жиллардилленилэр.

Кинилэр ортолоругар бийиги оройуонмут промышленной стелара Мария Моностырева баар. Мария салайар сыба былэенни мэдди аһары толорор. Кини бэйэтэ коллектив общественной олобор активнайдык кыһтар, оройуоннаабы Совет депутата.

СҮӨНҮ КЫСТЫГА-УДАРНАЙ ҮЛЭ ФРОНА

НУОТАРАБА-БОЛБОМТОНУ

Ыраах Нуотара үрээдэр Эрилик Эристин аатынан совхоз түүрт отделениелара быйыл 535 сүөһүнү түүрт сирикэн кыстатан туруораллар. Түүртүү-биэстии кийилээх бу ыччат звеноларыгар соторутаабыта ветеринарнай станция уонна совхоз специалистара тахса сыртытыбыт.

Специалистар сүөһүнү аһатыы, көрүү-харааны туругун бэрэбиэркэлээтилэр. Бирдин сүөһүнэн сымыһан көрөн суортаатылар, сорох тыһаастар тинистэрин өндөрдулар, ферма ахсын сүөһүгэ карбамиды сизтинни тэрийдилэр. Игини таһынан кинилэр Нуотараба уонна Халааныга кыстаан турар сүөһүлэртэн брүцеллээ ыарыы

аналиһыгар анаан хаан ылылар, 350 тыһы тыһаастарга вакцинация өндөрдулар.

Бу ыраах учаастакка олорор үлэһиттэр сүөһүнү этэнгэ сыл таһаарар түүһүгэр кыһанан-мүһэнэн үлэлиилэр эбит. Сүөһүлэрин сгресыорда ахсын даага таһааран аһаталлар, чүгас күөллэргэ үүрэн уула-таллар, долларын мэлдьи ыраастыһаллар, мөлхөт туруктаахтары хотонго баайан хатабалаан аһаталлар. От саппааһа баар. Комбикорм амиз тэийкилибит.

Ол үрдүнэн күһүн үрэх, хэ үүрэн таһааран баран хайыһа аһатыһтан уонна от соппогуттан сүөһү көтөхтөрүүтэ, дүдүдэйиниэ тахсар кутталламмыт. Ча-

кырдарга 31, хайахсыттарга 11, хадаардарга 28, коптоболорго 36, Халааныга 11 сүөһү үһүс суортаммыттар. Итинни таһынан хайахсыттарга өссө 6 сүөһү адьес быһа түспүт, төрдүс суортаммыт.

Звенолартан хайалара да комбикормунан көөнһөрбө өндөрөн сиппэт эбит. Онно сөптөөх иһит-хомуос, уһааттар, хоруудалар да суохтар. Онон сүөһү баһыгар 4 кг от, 0,5 кг кураанах комбикорм—барыта 2,29 аһылык единицата бэриллэр. Олус кыра нуормал

Үүмүт 1981 сылга ити сүөһүлэр акардара үөскэтингэ хаалан төрүүх биэриэхтээхтэр, сорохторо эхкэ туттарыллыахтаахтар.

Онон баар оту өссө төгүл ааһан-суоттаан нуорманы эбэн биэрдэхтэринэ сагаанмыһы. Бары наадалаахтарынан хааччыйан, эбин үлэһити да биэрэн туран бэрт суһаллык аһатыһыны тупсарыахха, көөнһөрөн сизтинни олохтуу охсуохха.

Бу күнүргэ Нуотараба сыгыһы үүрэн таһаардылар. Онон манна үлэһитир кийи, кыстыыр сүөһү лоппо элбээтэ. Кыстык саамы ыраахана, эппиттэээ иннибитигэр турарынан бу ыраах учаастакка совхоз салалтата үлэни-хамнаһы быһаччы кининир, хонтуруоллуур биригээдэлэри өһөһүрү наада буолбут.

Уопсайынан, Нуотара сүөһүлүтүргэргэ номону күүһүрдэргэ уолдыһыт.

**М. СИВЦЕВ,
Д. ПОПОВ.**

Норуот баайын харыстабылыгар БАҔААРЫ УТАРЫ —МЕХ-ТЭРИЛЛЭРИ

Оройуонга сыл ахсын тахсын биэр ый иннинэ, саагаттан сага бодог тууулар үлээ киллэриллэлэр. Ол барыга—үүнүүбүт-сайдыбыт кэрэһиттэрэ. Ону кытта тэиггэ, произ-водствоза, олоххо-дьаһахха итинни биэрэр установка-лары, механизацияны туһаныы кэргээн иһэр. Дээ ити иһин билигин тыа сири-ни кэһилиэнн-элээх пуун-нарыгар баһаартан куттал улаатар.

Биһиэхэ сүһүнүнэн мас тутуу ыһыһаллар. Онон уот мүнүүтээ ортотунан 1,1 метр түргөһүннэ тарбанар. Ааһан көрүүнү, мас дьээ-дэ баһаар буоллаһына, 10 мүн. иһигэр 90—100 кв. метр кинээх сире хабар. Оннук уоту умуруорарга секүүндээ 15 литртэн итээ-дээ суох ууну хачайдыыр кыахтаах амаллаах массына туһониллыахтаах, оччо уу саппааһа баар буолуо-таах.

Оттон вентиляциялаах, араас коммуникация куор-раптардаах, электрическэй кабеллардаах, курдаттыы көрдүөрдэрдээх мас ту-тууга уот, этэргэ дылы, ча-былданьы тарбанар.

Хас бирдини кэһилиэн-нээлээх пуун, улахан тэри-лээ баһаарынай мотопом-палаах, носуостаях, атын да амаллаах техникалаах буоллаһына сатаар. Ити ордук оройуон киникитэн тэйнччи олорор бөһүөлэ-тэргэ сыһыаннаах.

Совхозтар киннэригэр анал массыналлаах баһа-арынай-харабыллыыр дьу-уурустуба олохтоноохтаах. Ол эрэри биһиэхэ ити туһуһуллубат, оннук да буолан, холобур, быйыл алтынныга Чакырга 3 квар-тиралаах олорор дьээдэ кыра олохтоһоннэ сөн-нөөсбүтүттэн баһаар ба-ран дьээ барыта уонка былдыаммыта. Ити түбэлтэ

райсовет исполкомун бы-һаарытынан, Эрилик Эри-стин аатынан совхоз кы-лаабынай инженерэ А. Е. Кириллингэ баһаары уму-руорар массыһанынн оро-мүөннэтэригэр, дьуһуурус-тубаны олохтууругар сору-дахтаммыта. Хомойуох иһин, таб. Кириллин ону толор-ботоһо.

Биһиги усулуобуйабыты-гар водовоз эбэтэр бен-зовоз массыһаналары уоту умуруорууга туһаныллар гына өндөрүү уустуга суох. Массыһанага НШН-600 маар-калаах дьээдэ, чэпчэки ыйаһыһнаах носуоһу оло-рдуохха наада. Бу—мүнүү-тэээ 600 литр ууну хачай-дыыр кыамталаах носуос комплекһын кытта массына кабинатыгар хайа баһаар угулла сылдыар тэрил, кы-һыһын толмотуһун амид уратылаах. Итинни носуос-тарынан совхозтар аспит өттүгэр хааччылан турал-лар. Ол эрэри механик-тар носуос водовоз эле-ссыһынага олордүлларын наадалаһынан ахпытаха-ра.

Райсовет исполкомун ту-һааннаах баһаарытынан совхозтар бирдини водо-воз уонна бензовоз мас-сыһынан уоту умуруорууга туһаныллар гына өндөрүү-таахтар. Оттон оройуон кинини бодог тэригэлэрэ баһаары умуруорууга ме-ханизациянан хааччынал-ларыгар сорудахтаммыта.

Норуот баайын-дуолун баһаартан арааһчылаһыһа —барыбыт наспит. Онон уоту умуруорууга туһаныл-лар механизацияны балам-наһингэ ахсаабат болдо-мото ууруллуохтаах. Онооһа оройуонга толору жыах-тар бааллар.

**В. СИДОРОВ,
госпожнадзор начальнига.**

«Урааччы совхоз киникитээдэи о делениетам На-ма комсомольской-ыччат ферматыгар эдэһийди-ба-лыстыы Евдония уонна Матрена Коринналар ыаньык-сыһынан үлэһиттэр. Кыргыттар бирдин бэйэлэрэ 20-чэлики ынагы көрөөлөр.

Евдония быйыл үһүс сылын ыаньыксытыыр. Кини аспыт сылга хас бирдини фуражнай ынахтан 1540-нуу кг үүтү ыан, соруудаһын 28 бырыһыанынан куо-һарда. Билигин кини — ыаньыксыт мындыр уонна чэпчэкигэ суох идэтин лоппо баһылаабыт иһин. Сага кэлбит дьуөгэлэригэр сүбэтинэн-аматыһын абыраллаах. Үлээ дьээдүрдээх, элэжэй комсомолканы дьөһөн-сэр-гэтэ салысовет депутатынан биэр санаанан талыһытара. Оттон Матрена идэтинэн культура үлэһитэ. Иһини сыллааһыта, быйагы быһаччы өндөрсо фермаба кэл-битэ.

Снимокка: Евдония Коринна ынаһын аһатар.
П. Оконешников фотота.

Сиһлэһи дэлэччи сиэтэн

Кыстыкка эрдэлээн тэ-рээһиннээхтик кийриппит түмүгэр производственай кердөрүүдүлэри балачча тупсарыһыһыһаллар. Отделе-ние 14 ыаньыксыттарыт-тан 9-тара сыллааһы кир-биһилэрин ыһыһаллар. Оттон кыстык үс ыйыһааһы сору-дуктарыны бары толортоо-дулар. А. М. Игнатьева, Н. М. Новгородова, М. А. уонна В. А. Коринна-лар ахсыннытаабыларын иккилин-устуу бүх куоһар-дылар.

Ити ситиһингэ сүөһүгэ көөнһөрбөнү, сиһлэһи күүссэ сиппидит ураты көмөлөөх буолла. Ааспыт кыстаа сиппээһингэ анал-лаах звенону тэрийбиллит. Звено чилиэннэрэ ыһыһа-мыт эбээтэлиститбэлэрин

ТЭТИММИТИН ЫҔЫКТЫБАТАХПЫТЫНА

Онус пятилетка бүтэһи-сыла түмүктэннэ. Ити кэм устата Карл Маркс аты-нан совхоз Одьулууннаһы отделениета фуражнай ынах ахсытан 1360-нуу кг үүтү ыан, былаанын толор-до. Отделение түүрт ыан-нык фермаларыттан үстэ-рэ сылы ситиһиннээхтик түмүктээтилэр. 12 ыан-ныксыт иһин тыһыһыһа-лаах кирбиһини үгүрдээ-тилэр.

Кыстык бастаагы күн-нэригэр манна сүөһүлэр эбин аһыһыһынан тийгин быспаһа хааччыллаллар. Ол курдук, аспыт ыйдар-га 1251 тонна убасас көөн-һөрбө, 34 тонна от мээ-кэтэ сизтиһиннэ, 98 тонна искусственай үүт иһэрди-линнэ. Билигин оны соло-дону кырбаан сизтэн эр-э-бит. Итинни аһатыы, ону тэигэ сөптөөх көрүү-хара-һы түмүгэр үүт манна бы-лыһыһыһыһаар лоппо үр-дүк, билигин күһүгэ орто-тунан 14 центнер кэригэ үүт ыанар.

Аспыт үс ыйга сүүрбэт-тэн тахса ынах төрөөтө. Ынах маассаһааһы тө-рөөһүнүгэр бэлэмнэһини сиз-тиһиллэн эрэр.

Кэһини сыһаларга Төһү-гэстээх хотону олус эрэр-дэ, наһаа сиһигрдэ, тым-ныһа, сүөсүһүттэр үлэ-лиһиллэригэр олус ыраахан буолла. Эһинил сүөһүнү кыстатар туруга олох суох. Онон ити болпуруоһу со-хоо сапалатын кытта сөн-нөһөн олохтоох соустук быһаардахпытына табыл-лар.

Оту график быһыһыһа-сроскуоттуубут. Онон, бу татими ыһыктыбатахпыты-на, кыстыгы тэрээһиннээх-тик туоруохпутун сөп ди-ибит.

**В. ЕФРЕМОВА,
отделение
зоотехнига.**

Милитаристская сөбүлэһии

Бэчээт туоһулуур

Пекингэ сылдыһыт АХШ оборонатын министрэ Браун биэрбитэ. Китаец-тар Вашингтону уонна Тель-Авивы кытары итин-ник сөбүлэһингэ кинилэр сэрин ээбиһэр сааһастарын Холбоһуктаах Штаттар үһүс дойдуга—Израиль эрэ нөһүө толорорго эппитэрин кэн-интэн кийридилэр. Китай атын усулуобуйатынан бу дьыаланы мунутуур кистэ-лэннэн өндөрүү буолбута.

«Уруба валь-Араб» сал-гыы балиһтириин курдук, бу сага сөбүлэһини Пекинг-тэ 52 «Кфир С-2» реактив-най самолету, «Лэкс», «Гер-пун», «Чаларэль» типтээх ракеталары, 20-чэ танканы, 100-тэк тахса «Тоуз» тип-тээх танканы утары раке-талары, ону сэрэ нэрэ-ильская электроннай уон-на оптическай оборудова-һыны биэрэри көрөр.

Ус өрүттэр сөбүлэһини-лэр быһыһыһынан, дини суру-йар ый ахсын тахсар аме-риканскай «Ньюсвук», бы-һылгы финансовай сылга Тель-Авива Китайга сэрин сэрин биэринни иһин төгүл улаатыһыһарга суоттанар. Бу—сионистская государст-во үөскүүтүн бэттээх саам-май бодог эхспорт контра-га. Китайтан ураты Израиль-га өндөрүлэр дьөнү өлөрөр-өһ-өрөр табардары Согу-рууну Африканскай Рес-публика расистара, Чилигэ уонна Гвatemalaга баар реакционнай режимнэр эмиз ыһаллар.

Ыраахан сиһаналаах ба-йыһынай бордуукуһуһаны тас дойдуларга тэһийини иннэтэр курсу ыһыт Изра-иль эргимсиктэрэ бэйэ-лэрин коммерческай да, политическай да сылла-рын ситаллар; сэрин сэрин

бетарыһа Китай кинилэр-гэ кизиг рынок буолан биз-рэр, оттон политическай өттүнэн антисоветизм кы-рыһыгар, аан дойдутаабы коммунистическай уонна рабочай таһсааһыны, на-циональнай-босхолоһуу-лаах күүстэри утары охсу-һууга израильтаннарга ки-тайскай гегемонистар сыс-та түһэллэр.

Оттон бу милитарист-ская сөбүлэһини кистэлэнни чаһыһан этэр буоллаһа, туох ханнын иннинэ, Китай лидердэрэ арабскай об-щественноһа бэйэлэрин израильскай «ультралар» пертнердарын быһыһыһынан бүтэһиттээхтик саралыы тердүүһахтарыны баһарбат-тар. Того дитээххэ, Китай билигин даһаны арабтары көмүскээччи быһыһы-һан косто сатыыр. Оттон израильскай сионистары уонна американскай импо-риалистары кытары ба-йыһынай сөбүлэһини кини иһин сирэй буоларын дьээ-китин көрдөрөр.

**И. БЕРЕЗНИКОВСКАЯ,
(ССТА).**

Бу үс өрүттээх сөбүлэ-һини усулуобуйалара, дини ыйгар сурунаал, аспыт са-йыһы Израиль оборонатын министествоһун үрдүк со-ловоох представителлэрэ Китайга сылдыһыт кэм-нэригэр дьүүлэһиллибит-тэрэ, оттон ити «биргэ үлэһэһини» идэһын эмиз

Хаһыат аабааччыларыгар, рабселькордарыгар

САНА ДЬЫЛЫНАН, КҮНДУ ААБААЧЧЫ, РАБ-СЕЛЬКОР! Ааста ыллар хар дьыһарынан үктээни өссө бизс сыл—кодүүс уонна хаачыстыба пятилетката. Кини бийиги дойдубугулар, бийиги дууһабытыгар ум-мудлубат кэрэ бэлэмнэри хаалларда: наука уонна техника саамай чулуу ситиһилэринэн тутуллубут тыһыынчанал заводтар, фабрикалар, сүөһү нитэр комплекстар, дыбарыастар...

Бийиги Сахабыт сиргэр кини тиир ылыгынан өрөгөйдөөхтүк хааман кэлэ, күөх төлөн буолан күлүбүрээтэ, үүт-эт буолан үрүлүүдэ...

Эрчимнээхтик үлэлээтэ советскай киһи. Саҥа дьылы бырааһынныктаат, бийиги эмиз үлэ вахталыгар турунубут. Уон бириэс пятилетка бастагы сылыгар, Советскай дьон бу уратылаах кирибиктэ үрдүк өрө

көтөүлүүнэн, үөрэн-көтөн үтэннилэр. Онуэ пятилетка устата олохлут үйгүтэ өссө тубуста, өйбүт-самаабыт, дууһабыт өссө сикдэрэй, баай буолла. Ийэ сирбит үрдүнэн—дьоһооох күөх хаппаан, иккибит—сырдык, кэрэ. Норуот бүтүүнүн ССКП КК партия XXVI съёнигар Бырайыагы—кэскилтиги тускулур баараһы үлэ программатын ырытар, дүүллэһэр, үөрэтэр.

Аны белгараа ыйынан Советскай Союз Коммунистическай партиятын уочараттаах XXVI съёни аһылдыа. Бу историяда ниэрэ сүнгэн собитыны достойнайдык көрөөр иһин күүрэннээх үлэ дойду бүтүннүүтүн үрдүнэн тэнийдэ.

Бу санаа сыйдар улахан үлэлэрин ытыгыга, социалистическай куоталаһы далааһынын кэнэтигэ пар-

тиянай комитеттар ханна баарар бэйэлэрин органиерыгар—хаһыаттарга тирээирэллэр. Оттон хаһыат тирээинэн эһиги—аабааччылар, рабселькордар буолабыт.

Ааспыт 1980 сылга «Саҥа олох» редакциятыгар барыта 1690 сурук киридэ. Тыл хаһыаһыстыбата—бийиги оройуонмут экономикатын сүрүн салаата. Бу салаага ситиһилэри, итэстэри сырдатар 580 корреспонденция кирибититтэн 568 бэчээттэнэ. Партиянай олох тематыгар редакция 250 суругу тутта. Аабааччылар норуот үөрэтиригини, культуран, доруобуйа харыстабылын, хааччыһы эйгэтин, олохтоох промышленность үлэлэрин болпуростарыгар эмиз элбэх суругу киллэрдилэр. Редакция баай ис хоһоонноох, кизг географиялаах почтаны үлүү сирдэнт В.И.

Ленин төрөөбүтэ 110 сыла туолуутунан сибээстэн туттута. Билигин оройуон үлэ-һиттэрэ ордук элбэхтик ССКП КК партия XXVI съёнигар Бырайыагы би-һиринир, дүүллэһэр ис хоһоонноох суруктары ырытталлар, пятилетка бастыгынарын туһунан кэспиниллэр. Ордук үгүс корреспонденцияны Чакыртан бийиги общественной фотокорбут И. К. Лебедев, Холтоботтон кырдыаһас коммунист Т. Д. Сокольников, Хайах-сыттан спорт маастара Д. Д. Эверстов, Мырылаттан сэрин ветерана Е. Е. Маслов, Чыаппараттан комсомолец Е. Мохначевская уонна да аһыттар ытталлар. Ити барыта оройуон үлэһиттарин общественной-политическай активностара үрдээн, бийиги олохлут сайдытыгар юнилар кыттымылара улам кэнээн иһэрин кэрэ-һэлкэр.

Бүгүнкү сорукпут дьэҥкэ: саҥа үүммүт сылы тарзэ-һинээтиги сөбөлүсүргэ, оһон уон бириэс пятилетка баа аһылааты уураарга. Онуоха бийиги барыбыт,

хас биридибит уопсай биир сылга-сорукка түмүллэрбит, производство ис ыһаатарын мунутуурдук туһеһарбыт, социалистическай куоталаһы саҥа формаларын көрдөөн эрчимнээхтик, кодүүстээхтик олохтуурбут наадалар. Оттон ити улахан суолталаах уопсай дьылаага хаһыат оруула сүктээн, Кини саһаны, бастыгы пропагандалааһына, үлэһэ баар итэстэри биримэтигэр арыһыта оройуон олобор улахан суолталаах. Дьэ итинээ хаһыакка хас бириди рабселькор, аабааччы күһнэтэ көмөтө, кыттыта наада.

1981 сылга хаһыат ССКП XXVI съёнигар бэлэмнэ-һинни кизилгик, араас керүһүнээтиги сырдатыага, сьезд матырыяалларын пропагандалааһыа уонна кини уураахтарын олоххо киллэрингэ оройуон үлэһиттэрин түмэ төрдүүгэ партиянай таргитэлэргэ көмөлөһүөга. Ити хаһыат сүрүн тематынан, кини үлэтин кининэн буолуога.

Быйыл алтынныга оро-

йуоммут хаһыатын бастагы нүөмэрэ тахсыбыта 50 сыла туолуога. Итинэн сибээстэн хаһыат үйэ аһарын устата оройуон олобун хайадах сырдаллытын, ханнык умнуулубат бэлиэ суруйуулар бэчээттэммиттарин туһунан ахтылар, бэлиэ-тээһиннэр иһирэллэрэ редакцияга да, аабааччыларга да ордук кэрэхсэбиллээх буолуо этэ. Хаһыат бастагы колхозтары тэри-һий сылларыгар, Аҕа дойдуну Улуу сэриитин кэмигэр ол кизиннээри күүрэннээх күһнэргэ тугу ордук тоһо-һолоон суруйарай! Оччотооһу гөройдар билигин дьылбалара. Баар, хаһыат бастагы нүөмэрдэрин ууруна сылдыар дьон баар буолуоктара. Ол ордук күндү буолуо этэ.

Күндү аабааччылар, рабселькордар! Саҥа дьыла саҥа соруктарга сөл түбэһиннэри бийиги редакция-быт эһигиттэн өссө элбэх араас сонуннардаах суруктары, күһнэтэ сибээһи күү-тэр.

«САҢА ОЛОХ» РЕДАКЦИЯТА.

ХАЙАХСЫТТААҒЫ КОРРЕСПОНДЕНТСКАЯ ПОСТ БИЛЛЭРЭР

Кырдыаһастар көмөлөрө

Нэһилкэн кырдыаһастара өспүт сайын от хомууругар сөххөһө улаханнак көмөлөспүттэрэ, быйааннарын 9 тонна керигинэн өвөрү толорбуттара. Сөботөх Г. Н. Протасов оһонньор 13 тонна күөх быйа-һы сомсубута.

Билгин 11 пенсионер производстога үлэһи сылдыллар. Кырдыаһастар кыстык устата фермаларга 30 ыйраһы килээкитин, 10 сьирданы, 100 мас курды-һи оһорорго, 300 устууна сьил быһы хатарга, 4 тонна минеральной брикети бэлэмнииргэ соруктанан үлэһиллэр. Итинэн б'көлө сыарсата, 60 курдыах онго-

һуллен хайы-үйэ туттула сылдыр.

В. ФЕДИЩОВ.

Абыранныбыт

Үкүөлэ ферматыгар профсоюз месткома (председатель Г. Н. Мишкин) тэриитинэн сүөсүһүттэргэ остолобуой үлэһир. Манна минитэн саһалаан эһиэт барыта бэлэмнээр. Повардарынан А. Н. Иванова, Н. С. Николаева үлэһиллэр.

Күнүс ас астаан түбүгүр-бэкини, кэлэргэр-бараргар бириэмэһ да сүппэт. Холкутук дуоһуһа үлэлээн ба-ран миньигэстик эһиэт-тир олус үчүгэй.

М. ПОВАВА, П. ФЕДУЛОВ, Н. ПРОТАСОВА.

Киннэни таптааччыларга

Культура дьэтигэр аба-бөкө дьэн уус-ураһ фил-ми көрүөх иһинэ бу хар-тыһынаы хайа студия усту-бутун, режиссера кимин туһунан кылгастык бил-һиннэрин оһордубут. Ол кэнниттэн олохтоох оһуо-ла историяга учуутала Д. С. Павлов фильм гөройо—Ба-бек оһо саһын, хайдах эрээдэһэн улааһытын, туох иһин оһуслутун сьилкни кэһсээтэ.

Көрөөччүлэр олус аһынан тарбастылар.

П. ПАВЛОВ

Күүстээх үлэ кэнниттэн

Саха государственной филармониятын иһинэн та-

риллибит «Дьүкээбил уот-тара» үгкүү ансамбля ыла-дыттаһаһыны. Хайахсыт олохтоохторо истинник көрсүбүттэрэ. «Бухатыыр-дер үгкүүлэри», «Нургу-һуһуһу», «Эзэ-дьэни», уон-на да атын үгкүүлэри олус аһынан көрдүбүт. Ан-самбль—революция иһин-нэ эһэр дьылбалаһыт хо-тугу кыра народностор би-һиниги дьоллорун, бэйэлэ-рин искустволарынан ула-хан искуствога дьикти оһуор аһыһар кыахта-һыттарын чахчылаах кэрэ-һитэ. Ол да иһин эһэр ар-тистарга алгыс тыллаах эһэрдэ суругу, грамотаны үөрэн-көтөн туттардыбыт.

Концерт кэнниттэн көр-дөөх ооньууларга күрэх-тэһи буолла. Мэддьиттар туруорбут командалара кыайыһылаһынан таһыста.

Е. МАКСИМОВА.

Талтымы дьарык умсулдуана Остуоруйа эйгэтигэр

ХАБАРОВСКАЯ. Само-деятельная художник, урукута «Заря» мебель-най фабрикада столарынан үлэлээбит, билигин пенсио-нер Я. Т. Дойкало (сн-монка) иллэһи кэһини бү-түннүү талтыыр дьарыгар—

местан кыһыһыга аһарар. Кини квартиратыгар Пуш-кин аһыһи ыларытатч Кры-лов үлэһирттиэн, Дальнай Восток фольклоруттан тө-рүттээх остуоруйа дьикти персонажтара төрүүлэр.

Яков Трофимович—люби-тель художниктар куорат-тааһы кулууптарын тэри-кээтич, Кини үлэлэрэ бири-дэ эрэ бьмствэһидэртэ, туруруллубут, медаллары, дипломнары ыһыт буол-батахтар. Профессиональ-ней Союзтар Бүтү Союз-тааһы Кини Севттар Хаба-ровскай маастарын «Само-деятельной искуствога с-тиһиллэрки иһини знагы-һан наһараалаһан турар.

74 саһаах художник бастык үлэлэрэ Хабаро-вскай, Киев, Суздаль, о.д.а. куораттар музейдарыгар бааллар.

ССТА фотохрониката.

* Саҥа фильмнэр * ТОХСУННЬУ ЭКРАНА

фильмнэ советскай судно эһиһеһе күчүмээһи хаһы-һыһыга муора аһыгы кират-тарын кыайыһыта кэһсэнэр.

«День семейного тор-жества» (Свердловскайда-һи студия) дьэн лизнтэ—кырдыаһас рабочай дьыл-батын, элбэх оһолоох үлэ-һит дьэһ-кэргэн холобур буолар кэрэхсэбиллээх оһобун туһунан иһирэх сөһүн.

«Узбекфильм» студия «Ради друтиха» дьэн хар-тыһыһыгар тыа сиринээри бөдөг оройуону партиянай салаһы дьоһуннаах уонна бүгүнкү тыһи темата кө-төһүллэр. Кини иһинигэр-райком бастагы секретар-һын обраһа.

Бу студия Югославия «Сутьосна-фильм» студия-тыһыһи холбоһунтаах «Лю-бовь и ярость» дьэн лиз-нттигэр югославская резо-

фильмнэ советскай судно эһиһеһе күчүмээһи хаһы-һыһыга муора аһыгы кират-тарын кыайыһыта кэһсэнэр.

«День семейного тор-жества» (Свердловскайда-һи студия) дьэн лизнтэ—кырдыаһас рабочай дьыл-батын, элбэх оһолоох үлэ-һит дьэһ-кэргэн холобур буолар кэрэхсэбиллээх оһобун туһунан иһирэх сөһүн.

«Узбекфильм» студия «Ради друтиха» дьэн хар-тыһыһыгар тыа сиринээри бөдөг оройуону партиянай салаһы дьоһуннаах уонна бүгүнкү тыһи темата кө-төһүллэр. Кини иһинигэр-райком бастагы секретар-һын обраһа.

Бу студия Югославия «Сутьосна-фильм» студия-тыһыһи холбоһунтаах «Лю-бовь и ярость» дьэн лиз-нттигэр югославская резо-

фильмнэ советскай судно эһиһеһе күчүмээһи хаһы-һыһыга муора аһыгы кират-тарын кыайыһыта кэһсэнэр.

«День семейного тор-жества» (Свердловскайда-һи студия) дьэн лизнтэ—кырдыаһас рабочай дьыл-батын, элбэх оһолоох үлэ-һит дьэһ-кэргэн холобур буолар кэрэхсэбиллээх оһобун туһунан иһирэх сөһүн.

«Узбекфильм» студия «Ради друтиха» дьэн хар-тыһыһыгар тыа сиринээри бөдөг оройуону партиянай салаһы дьоһуннаах уонна бүгүнкү тыһи темата кө-төһүллэр. Кини иһинигэр-райком бастагы секретар-һын обраһа.

Бу студия Югославия «Сутьосна-фильм» студия-тыһыһи холбоһунтаах «Лю-бовь и ярость» дьэн лиз-нттигэр югославская резо-

фильмнэ советскай судно эһиһеһе күчүмээһи хаһы-һыһыга муора аһыгы кират-тарын кыайыһыта кэһсэнэр.

«День семейного тор-жества» (Свердловскайда-һи студия) дьэн лизнтэ—кырдыаһас рабочай дьыл-батын, элбэх оһолоох үлэ-һит дьэһ-кэргэн холобур буолар кэрэхсэбиллээх оһобун туһунан иһирэх сөһүн.

«Узбекфильм» студия «Ради друтиха» дьэн хар-тыһыһыгар тыа сиринээри бөдөг оройуону партиянай салаһы дьоһуннаах уонна бүгүнкү тыһи темата кө-төһүллэр. Кини иһинигэр-райком бастагы секретар-һын обраһа.

Бу студия Югославия «Сутьосна-фильм» студия-тыһыһи холбоһунтаах «Лю-бовь и ярость» дьэн лиз-нттигэр югославская резо-

Редактор А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ.

Эрилик Эристини аатынан совхоз салаһтата, Чакыр сельсоветын исполкома үлэ ветерана, суруйааччы С. С. Яковлев—Эрилик Эристини чугас аһаба.

ЯКОВЛЕВ ПЕТР ИВАНОВИЧ үһүн ырахан ыарыһтан олбүтүнэн боһуонньук кэргэнигэр, оһолоругар, аймахтарыгар бэйэлэ-рин дириг кутурбаннарын тирдэллэр.

Талтыыр кэргэним, аһам, эһэбит, убайбыт, кү-түөлүт

ЯКОВЛЕВ ПЕТР ИВАНОВИЧ үһүн ырахан ыарыһтан олбүтүн, диригини ку-рутуһан турар, иһитинэрэбит.

Кэргэнэ, кыһа, сьэһинэрэ, бырааттара, аймахтара.

Талтыыр кэргэним, аһабыт, эһэбит, аймаһыт Аҕа дойдуну көмүскүүр Улуу сэрии кытты-лааһа

ПАВЛОВ НИКОЛАЙ МИХАЙЛОВИЧ ыраханнак малдан олбүтүн билэр дьоннору-гар иһитинэрэбит.

Кэргэнэ, оһолоро, сьэһинэрэ, аймахтара.

БИИГИ ААДЫРЫСПЫТ: почтовой индекс 678700. Чурапчы о., Кюл Маркс уул., 12, ТЕЛЕФОННАРЫТ: редактор—21-395, отделлар—21-495, уопсай — 21-505.

«Саҥа олох» («Новая жизнь») — орган Чурапчинского и районного Совета народных депутатов.